

Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijätutkimus 2022

Satu Tuomela

Metsähallitus, Vantaa, 2023
Asianro MH 243/2023
ISBN 978-952-377-070-6 (pdf)

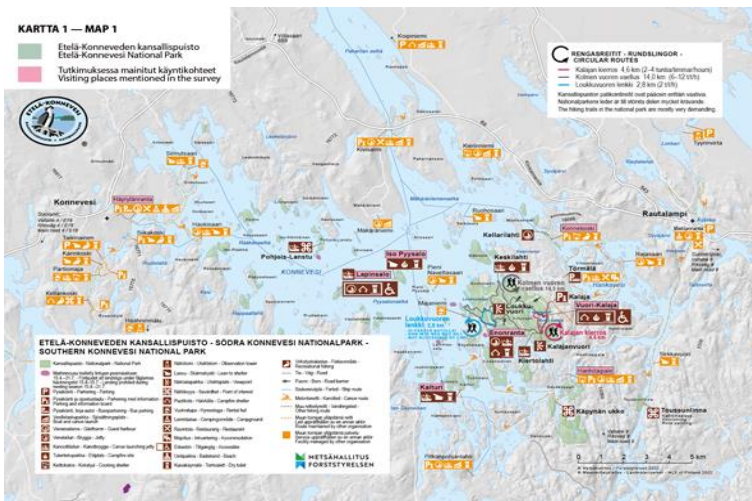
Tekstissä esiintyvät lainaukset ovat poimintoja kyselyn vapaista kommentteista.

Sisällysluettelo

Taustaa	4-8
Tutkimuksen tavoitteet ja toteutus	9-11
Kävijäprofiili	12-15
Käynnin kesto ja virkistysmotiivit	16-18
Harrastukset ja käyntikohteet	19-21
Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset	22-23
Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset 1-2	24-25
Kävijäytyytyväisyys ja käyntiä häirinneet tekijät	26-30
Maksulliset palvelut	31
Toiveita ja kehittämissuhteita	32
Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	33

Kuva: Katja Granskog.

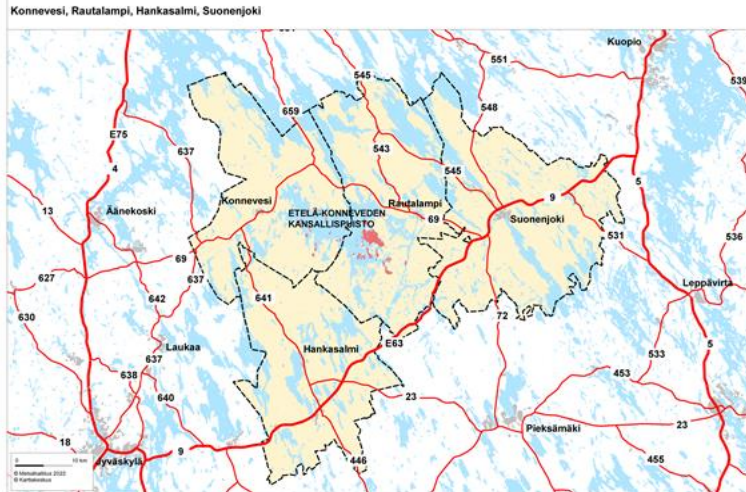
Kannen kuva: Ulla Keituri.

Etelä-Konneveden kansallispuisto ja sen lähialue

- Etelä-Konneveden kansallispuisto on perustettu syksyllä 2014 Keski-Suomen ja Pohjois-Savon maakuntien rajalle, Konneveden ja Rautalammin kuntien alueelle.
- Kansallispuiston pinta-ala on 15 km² ja se jakautuu pääosin Etelä-Konneveden vesistön saarten ja niemenkärkien sekä Enonniemen mannosien kesken. Kansallispuistoon kuuluvia alueita on myös Saukkoosaaren ympäristössä, Toussunlinnassa ja Konnekoskella (ks. kartta 1). Vesialueet eivät kuulu kansallispuistoon.
- Tutkimuksen lähialueeksi oli rajattu Konneveden (2586 asukasta) Rautalammin (3033 as.), Hankasalmen (4683 as.) ja Suonenjoen (6891 as.) kunnat.
- Vastaajien oli välillä vaikeaa hahmottaa, olivatko he kansallispuistossa vai sen lähialueella. Tämä aiheuttaa epävarmuutta tutkimustuloksiin viiptymän jakautumisessa kansallispuiston ja sen lähialueen välillä.

KARTTA 2. ETELÄ-KONNEVEDEN KANSALLISPUISTON LÄHIALUE - MAP 2. THE VICINITY OF THE SOUTHERN KONNEVESI NATIONAL PARK

Alueen luonto

Maisema Kalajanvuorelta kaakkoon, alla Vuori-Kalajan lampi.
Kuva: Satu Tuomela.

Etelä-Konnevesi on karu ja lähes luonnontilainen suurehko järvi, jonka kirkkaassa ja happipitoisessa vedessä viihtyy villin järvitaimenen vaeltava muoto. Järvi on myös merkittävä lintuvesistö ja esimerkiksi kansallispuiston tunnuseläimen, kalasääsken, kanta on tiheä.

Etelä-Konneveden kansallispuiston mannerosille ovat leimallisia maaston suuret korkeuserot, kalliojyrkänteet, vuorten lakien aarniometsätilkut, pienialaiset suot sekä emäksisten kivilajien alueilla esiintyvät lehdot. Alueen kangasmetsien monimuotoisimpia elinympäristöjä ovat haavikot, kuten Kalajanvuoren kaakkoispuolen jättiläishaapametsikkö.

Alueen eliölajistossa esiintyy vanhan metsän ja lehtojen harvinaistuneita sieni-, kasvi- ja eläinlajeja. Erityisesti haavasta riippuvaisille lajeille, kuten liito-oravalle, kansallispuisto on merkittävä elinympäristö. Suurikokoisista ja harvinaistuneista nisäkkäistä alueella on tavattu saukko, karhu ja ilves.

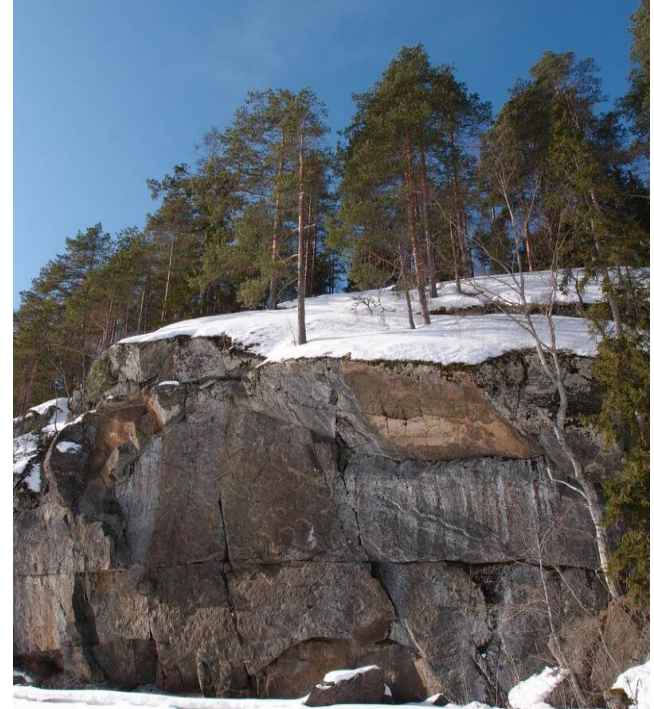
Alueen kulttuurihistoria

Kansallispuiston alueella on ollut asutusta ja vesiliikennettä jo esihistoriallisina aikoina, mistä kertovat arkeologiset kohteet, kuten Toussunlinnan kalliomaalaukset.

Etelä-Konnevesi yhdistyy alueen muihin suuriin järviin koskien ja salmien kautta. Järvi on ollut siten merkittävä vesireitti niin 1600-luvun tervankuljetuksen kuin 1800-luvulla alkaneen metsäteollisuuden tukkipuiden uitonkin aikoina.

Pohjois-Lanstun saaresta löytyy 1800-luvun karsikko, jossa Konnevedeltä Rautalammille matkanneet hautajaissaattueet ovat pysähtyneet kaivertamaan vainajan nimen ja kuolinajan puunrunkoon.

Kansallispuistosta on löydetty jäänteitä myös muista viime vuosisatojen aikana alueella harjoitetuista elinkeinoista, kuten kaskikulttuurista, muikun nuottauksesta ja metsäsavotoista.

Toussunlinnan kalliomaalaukset. Kuva: Meri-Hilkka Mäkelä.

”Hieno paikka ja upeat maastot. Siistit ja nätisti laitetut tulipaikat ja pitkospuut, opasteet jne.”

Kansallispuiston palvelut ja retkeilyrakenteet

Lapinsalon puolikota. Kuva: Satu Tuomela.

- Kolme rengasreittiä (pituudet 2,8–16 km). Reitit ovat haastavia mm. maaston suurten korkeuserojen vuoksi.
- Kansallispuiston reiteillä ja saarissa on 5 puolikotaa tai laavua, yksi keittokatos ja yksi tulentekopaikka. Lisäksi lähialueella on useita kuntien ylläpitämiä taukopaikkoja.
- Veneiden vesillelaskupaikka Hanhitaipaleen kalasatamassa ja venelaiturit Enonrannassa, Lapinsalossa ja Kellarilahdessa. Kanoottilaiturit lisäksi Kiertolahdessa, Kaiturissa, Pohjois-Lanstulla ja Keskilahdessa.
- Majaniemen vuokratupaa vuokraa Majaniemi ry.
- Metsähallituksen yhteistyöyrittäjät järjestävät mm. opastettuja retkiä, välinevuokrausta ja majoitus- ja ruokailupalveluja.

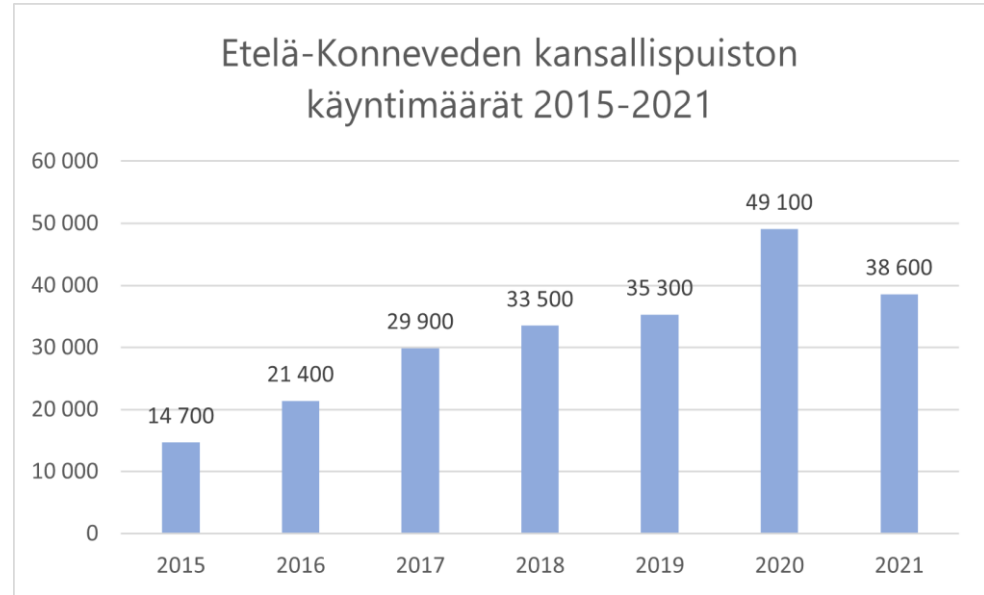
Käyntimäärien kehitys

- Etelä-Konneveden kansallispuiston ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden 2015 käyntimäärä oli 14 700.
- Puiston kävijämäärä on sittemmin kasvanut ja Etelä-Konnevesi on noussut Keski-Suomen suosituimmaksi kansallispuistoksi. Vuonna 2021 käyntejä oli 38 600, eli käyntimäärä oli 2,6-kertainen kuuden vuoden takaiseen verrattuna.

Kuva: Tea Karvinen.

“Kävijämäärä yllätti. Täytyy jatkossa harkita marginaalisempaa ajankohtaa, kun viihdyn mieluummin omissa oloissani.”

Tutkimuksen tavoitteet

- Kävijätutkimus toteutetaan Metsähallituksen retkeilykohteilla noin 5–10 vuoden välein. Etelä-Konneveden kansallispuiston edellinen ja samalla puiston ensimmäinen kävijätutkimus toteutettiin vuosina 2015–2016.
- Kävijätutkimukset selvittävät alueen virkistyskäyttöä, kävijäytyvyisyyttä ja paikallistaloudellisia vaikutuksia. Tietoa pyritään saamaan myös mm. kävijärakenteesta ja kävijöiden käynnillä harrastamista aktiviteeteista.
- Tutkimustuloksia ja tutkimuksen yhteydessä saatua palautetta hyödynnetään Etelä-Konneveden kansallispuiston palveluiden ja retkeilyrakenteiden kehittämistyössä. Nuoren kansallispuiston kehittämisessä kävijöiltä saatu palaute on ensiarvoisen tärkeää.

Kuva: Katja Granskog.

Kävijätutkimuksen toteutus 1/2

- Tutkimusaineiston keruu toteutettiin 14.5-23.10.2022 sekä aktiivikeruun että jatkuvan keruun menetelmin.
- Tutkimusaika poikkesi edellisestä kävijätutkimuksesta (2015-2016), jolloin aineistoa kerättiin myös talviajalta. Erilainen aineistonkeruujakso ei kuitenkaan mainittavasti vaikuta tulosten vertailukelpoisuuteen eri tutkimusten välillä, sillä valtaosa myös edellisen tutkimuksen aineistosta saatiin talvikauden ulkopuolelta.
- Aktiivikeruupäivinä haastattelija pyysi kohtaamiaan yli 15-vuotiaita tutkimusalueella jo jonkin aikaa viipyneitä kävijöitä täyttämään kyselyn joko mobiililaitteella tai paperilomakkeella. Paperilomake oli mahdollista myös ottaa mukaan ja palauttaa myöhemmin postitse.
- Jatkuvan keruun keruupisteet olivat Metsähallituksen yhteistyöyrittäjien risteilyaluksilla, joissa oli tarjolla paperisia kyselylomakkeita. Risteilyaluksilla toteutettiin myös aktiivikeruuta, sillä haastattelija oli mukana kahdella risteilyllä.
- Jatkovaa keruuta toteutettiin myös weblomakkeen avulla. Linkki weblomakkeeseen oli saatavilla Vuori-Kalajalla, Keskilahdessa, Enonrannassa, Kaiturissa, Pyysalossa, Lapinsalossa, Konnekoskella ja Hanhitaipaleella.

Linkki weblomakkeeseen Konnekosken keittokatoksessa. Kuva: Satu Tuomela.

Havaintojen jakautuminen haastattelupaikoittain.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Vuori-Kalaja	299	72
Lapinsalo	6	1
Pyysalo	3	1
Kaituri	3	1
Enonranta	7	2
Keskilahti	7	2
Hanhitaipale	26	6
Risteilyalus	45	11
Konnekoski	20	5
Yhteensä	416	100

Kävijätutkimuksen toteutus 2/2

- Tutkimukseen osallistuville esiteltiin kartat sekä tutkimusalueesta että tutkimuksen lähialueesta.
- Kyselylomakkeen täytti yhteensä 416 kävijää. Suurin osa vastauksista (88 prosenttia eli 366 lomaketta) saatiin aktiivikeruulla ja 12 % (49 lomaketta) jatkuvalla keruulla. Aineistonkeruutapa poikkesi vuosien 2015–2016 kävijätutkimuksesta, jossa aineisto kerättiin valtaosin (88 %) jatkuvan keruun menetelmällä.
- Verratessa tämän tutkimuksen tuloksia aiempaan tutkimukseen, on erilainen aineistonkeruutapa voinut vaikuttaa vastaajien jakaumaan. Aktiivikeräys on yleisesti ottaen edustavampi aineistonkeruutapa, sillä haastattelija pyytää kaikkia kohtaamiensa kävijöitä vastaamaan tutkimukseen.
- 92 % vastaajista täytti suomenkielisen lomakkeen ja 8 % englanninkielisen lomakkeen.

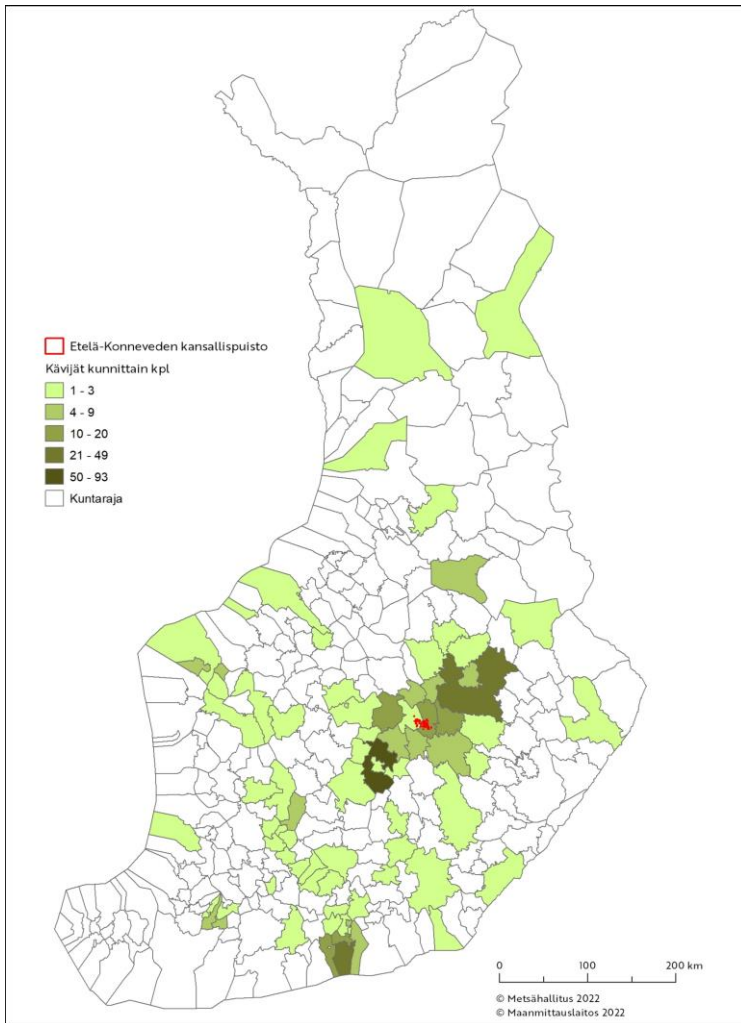

Kuva: Katja Granskog

Vastaustapa	Keruutapa	Kpl	%
Paperilomake asiakkaan täyttämänä	aktiivikeruu	133	32
Paperilomake haastattelijan täyttämänä	aktiivikeruu	1	0
Paperilomake postitse	aktiivikeruu	15	4
Mobiililomake asiakkaan täyttämänä	aktiivikeruu	217	52
Mobiililomake haastattelijan täyttämänä	aktiivikeruu	1	0
Weblomake	jatkuva keruu	26	6
Paperilomake risteilyaluksella, jossa ei haastattelijaa	jatkuva keruu	23	6
Yhteensä	-	416	100

Suurin osa kävijöistä Keski-Suomesta, Pohjois-Savosta ja Uudeltamaalta

- Suomessa asuvat vastaajat tulivat 77 eri kunnasta. Vastaajien yleisin kotikunta oli Jyväskylä, josta saapui lähes joka neljäs (24 %) vastaaja. Seuraavaksi eniten Etelä-Konnevedelle saavuttiin Kuopiosta (13 %) ja Helsingistä (7 %).
- Vantaalta ja Äänekoskelta saapui molemmista 4 % vastaajista ja Rautalammilta, Suonenjoelta ja Espoosta 3 % kustakin kunnasta.
- Edelliseen tutkimukseen verrattuna jyväskyläläisten osuus oli kasvanut 7 prosenttiyksikköä, kuopiolaisten 5 %-yksikköä, helsinkiläisten 3 %-yksikköä, espoolaisten sekä vantaalaisten 1 %-yksikön.
- Sen sijaan rautalampilaisten osuus oli vähentynyt (7 %-yksikköä), kuten myös konnevetisten (6 %-yksikköä) ja laukaalaisten (5 %-yksikköä). Näistä kunnista saapuneiden määrät olivat vähentyneet myös absoluuttisesti mitattuna.

"Really amazing place. Thank you for keeping it alive!"

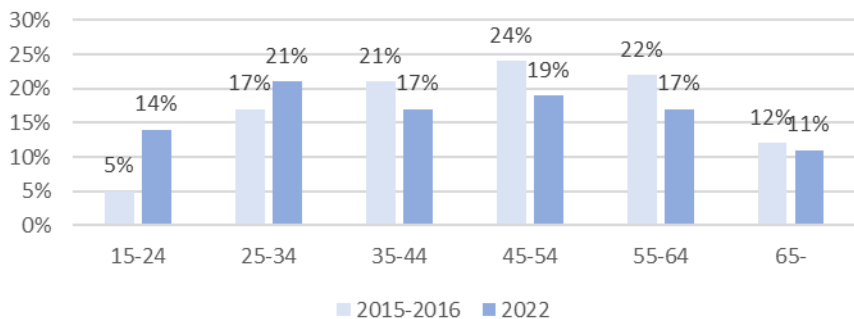
Ulkomaiset matkailijat löytäneet Etelä-Konneveden kansallispuiston

- Vastaajista paikallisia asukkaita oli 7 %, kotimaisia matkailijoita 86 % ja ulkomaisia matkailijoita 7 %.
- Edellisessä kävijätutkimuksessa (2015–2016) paikallisten asukkaiden osuus oli 22 %, kotimaisten matkailijoiden osuus oli 75 % ja ulkomaisten matkailijoiden osuus 3 %. Vuosien 2015–2016 tutkimukseen verrattuna paikallisten asukkaiden osuus kävijöistä on siis vähentynyt ja kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden osuus puolestaan kasvanut, kun kansallispuisto on saanut lisää ikää ja tunnettuutta.
- Eniten ulkomaalaisia saapui Saksasta, kaikkiaan 3 % puiston kävijöistä ja 50 % ulkomaisista kävijöistä. Muita ulkomaisten vastaajien kotimaita olivat Espanja, Ranska, Alankomaat, Belgia, Viro ja Thaimaa.

Nuoret aikuiset oli suurin ikäryhmä

Vastanneiden ikäjakauma vuosina 2015-2016 ja 2022

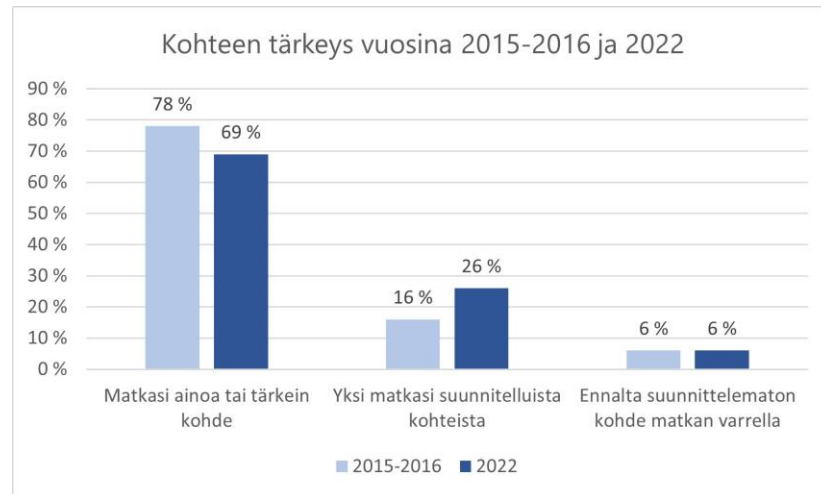

Kuva: Ulla Keituri

- Vastaajista 58 % oli naisia ja 42 % miehiä. Edellisessä (2015–2016) tutkimuksessa vastaajista naisia oli 53 % ja miehiä 47 %.
- Ikäluokista suurin oli 25–34-vuotiaat, kun se edellisessä tutkimuksessa oli 45–54-vuotiaat.
- Vastaajien keski-ikä oli 43 vuotta, kun se edellisessä kävijätutkimuksessa oli 47 vuotta. Miesten iän keskiarvo oli 45 vuotta ja naisten 42 vuotta.
- Nuorin tutkimukseen vastaaja oli 16-vuotias nainen ja vanhin 84-vuotias nainen. 15 %:lla vastaajista oli mukanaan koira.
- Useimmat vastaajat (78 %) saapuivat kansallispuistoon 2–5 hengen seurueessa. Yksin saapui 7 % ja kuuden tai useamman hengen seurueessa 15 %. Yksinmatkaajien osuus oli vähentynyt 4 %-yksikköä edellisestä tutkimuksesta.

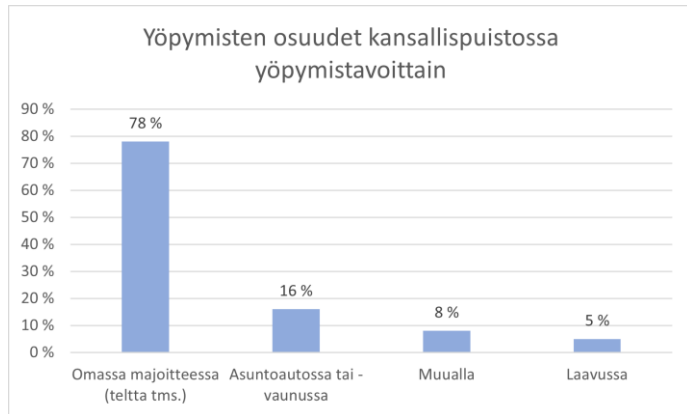
Ensikertalaisten osuus kasvanut

- Matkaseurueet koostuivat useimmiten oman perheen jäsenistä (48 %), ystävistä (23 %) tai seurustelukumppanista (12 %). 17 %:lla vastaajista oli mukanaan alle 15-vuotiaita lapsia.
- Suurin osa vastaajista eli 66 % vieraili Etelä-Konneveden kansallispuistossa ensimmäistä kertaa. Osuus oli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin edellisessä kävijätutkimuksessa.
- Valtaosalle (69 %) kansallispuisto oli matkan ainoa tai tärkein kohde. Heidän osuutensa oli kuitenkin laskenut 9 prosenttiyksikköä edellisestä kävijätutkimuksesta, eli yhä useammalle kansallispuisto oli vain yksi matkan kohteista.
- Yleisimpiä muita käyntikohteita olivat muut kansallispuistot tai retkeilyreitit. Myös mökki ja Törmälän kurssikeskus saivat useita mainintoja.
- Ennalta suunnittelematon käyntikohde Etelä-Konneveden kansallispuisto oli 6 %:lle vastaajista. Tällöin matkan pääkohde oli yleisimmin mökki. Ennalta suunnittelematta kansallispuistoon saapuvien osuus oli pysynyt samana kuin edellisessä kävijätutkimuksessa.

Käynnin kesto kansallispuistossa ja lähialueella 1/2

- Suurin osa vastaajista (68 %) oli päiväkävijöitä. Päiväkävijöiden viipymän keskiarvo oli 3,6 tuntia ja moodi eli yleisin arvo 3 tuntia. Päiväkävijöiden viipymä oli kuitenkin hieman lyhentynyt edelliseen kävijätutkimukseen verrattuna (aikaisempi keskiarvo 3,9 h).
- 32 % vastaajista yöpyi käyntinsä aikana kansallispuistossa. Yöpymisvuorokausien vaihteluväli oli 1–5 vuorokautta ja keskiarvo 1,7 vuorokautta (moodi 1 vrk, mediaani 2 vrk).
- Yöpyjien yleisin majoitusvaihtoehto oli oma majoite, kuten telтта. Vaihtoehto ”muualla” sisälsi esimerkiksi Majaniemen vuokratuvassa yövytyt yöt. Prosentit ylittävät sadan, sillä osa hyödynsi useampaa majoitusvaihtoa.
- Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuuksissa ei ollut tapahtunut suuria muutoksia: Edellisessä kävijätutkimuksessa päiväkävijöiden osuus oli 71 % ja yöpyjien 29 %.

Kuva: Satu Tuomela.

Käynnin kesto kansallispuistossa ja lähialueella 2/2

- Pääosa vastaajista (84 %) saapui kansallispuistoon henkilöautolla. Asuntovaunun kanssa tai asuntoautolla saapui 4 % ja tilausbussilla 7 %.
- Vain 3 % vastaajista ilmoitti saapuneensa kansallispuistoon vesitse. Kansallispuiston rajojen hahmottaminen on kuitenkin käytännössä vaikeaa ja moni vesilläliikkuja olikin merkinnyt kulkuvälineekseen henkilöauton, jolla saapui satamaan.
- 60 % kotimaisista tai ulkomaisista matkailijoista yöpyi kansallispuistossa tai sen lähialueella (Konnevesi, Rautalampi, Hankasalmi, Suonenjoki). 40 % vieraili alueella päiväseltään.
- Matkailijoiden viipymääjan keskiarvo kansallispuistossa ja kansallispuiston lähialueella yhteensä oli päiväkävijöillä 4,4 tuntia (moodi 3 h) ja yöpyjillä 5 vuorokautta (moodi 2 vrk).
- Kansallispuiston lähialueella yöpyneiden yleisimpiä majoitustapoja olivat oma mökki, vuokramökki, telтта, asuntoauto tai -vaunu ja Törmälän kurssikeskus, tässä järjestyksessä.

Kuva: Petri Korhonen RetkeilyKS.

Maisemat virkistysmotiiveista tärkein

- Kävijöiden virkistysmotiiveja selvitettiin kysymällä annettujen vaihtoehtojen merkitystä vastaajan kansallispuistokäynnille. Suosituimpia vastaajien nimeämiä virkistysmotiiveja olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen sekä yhdessäolo oman seurueen kanssa, tässä järjestyksessä.
- Vähemmän tärkeinä motiiveina käynnille pidettiin tutustumista uusiin ihmisiin, aikaisempia muistoja, jännityksen kokemista sekä mahdollisuutta olla itsekseen.
- Virkistysmotiivit olivat samankaltaisia kuin edellisessä kävijätutkimuksessa. Oman seurueen kanssa yhdessäolon merkitys oli kuitenkin kasvanut ja aikaisempien muistojen tärkeys hieman vähentynyt.

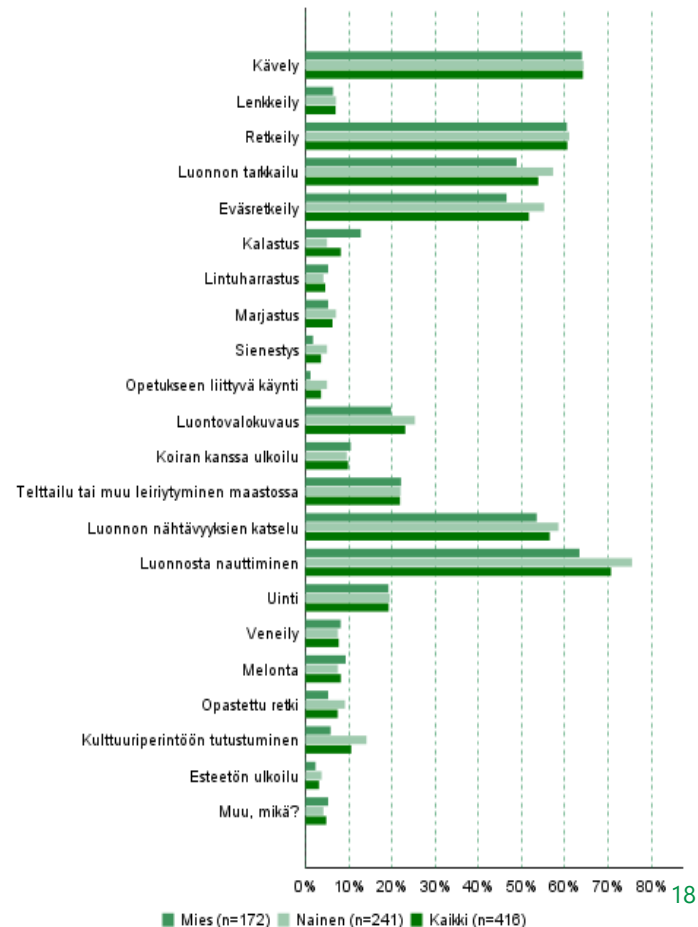
Luonnosta nauttiminen suosituin harrastus

Vastaajien pääasialliset harrastukset

- Vastaajat harrastivat käynnillään yleisimmin 4–6 eri harrastusta, joista suosituimpia olivat luonnosta nauttiminen (71 % vastaajista), kävely (64 %), retkeily (61 %) ja luonnon nähtävyyksien katselu (56 %). Käyntinsä kaikkein tärkeimmäksi harrastukseksi vastaajat nimesivät useimmin luonnosta nauttimisen.
- Vuosien 2015–2016 kävijätutkimukseen verrattuna telttailua tai muuta leiriytymistä maastossa harrastaneiden osuus oli lisääntynyt 12 %-yksikköä ja kävelyä tai retkeilyä harrastaneiden osuus 10 %-yksikköä molemmissa.
- Veneilyä harrastaneiden osuus oli puolestaan laskenut 13 %-yksikköä, melontaa harrastaneiden osuus 9 %-yksikköä ja luontovalokuvausta harrastaneiden osuus 7 %-yksikköä edelliseen kävijätutkimukseen verrattuna. Vesillä liikkuneiden osuuden vähentymiseen saattaa kuitenkin vaikuttaa erilainen aineistonkeruutapa vuosien välillä.

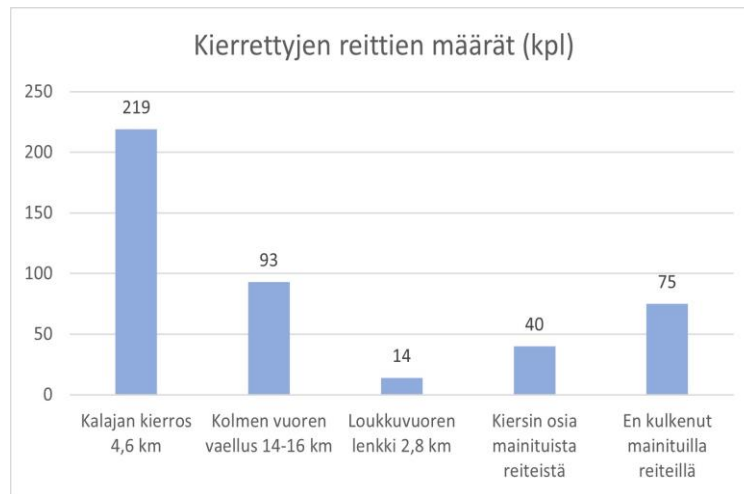

Kuva: Riikka Mansikkaviita.

Vuori-Kalaja suosituin vierailukohde ja Kalajan kierros suosituin reitti

- Vastaajilta kysyttiin heidän vierailemiaan käyntikohteita kansallispuistossa ja sen lähellä. Ylivoimaisesti suosituin vierailukohde kysytyistä vaihtoehdoista oli Vuori-Kalaja, jossa vieraili 78 % vastanneista.
- Kansallispuiston kolmesta rengasreitistä suosituin oli 4,6 kilometrin pituinen Kalajan kierros, jonka mainitsi kiertäneensä 54 % (219 kpl) kysymykseen vastanneista (n = 403).
- Kolmen vuoren vaelluksen (14–16 km) taivalsi 23 % vastaajista. Vähiten kierrettiin 2,8 km:n pituista Loukkuvuoren lenkkiä (3 % vastaajista), joka on helpon saavutettavissa vesitse Enonrantaan saapumalla. 10 % kulki osia mainituista reiteistä ja 19 % vastaajista ei kulkenut ollenkaan kyseisillä reiteillä. Prosentit ylittävät sadan, sillä osa kulki useammalla reitillä.
- Vastauksia täydennettiin tarvittaessa lisäämällä aineiston tarkastusvaiheessa jokaiselle lomakkeelle käyntikohde, jossa vastaaja oli täyttänyt lomakkeen. Risteilyasiakkaiden osalta lomakkeelle lisättiin risteilyjen lähtöpaikkana toimiva Häyrylänranta, mikäli se muutoin puuttui lomakkeelta.

Käyntien alueellinen jakautuminen.

Käyntikohde	Kpl	%
Vuori-Kalaja	324	78
Enonranta	94	23
Lapinsalo	27	7
Iso Pyysalo	20	5
Kaituri	25	6
Konnekoski	56	13
Häyrylänranta	67	16
Hanhitaipale	42	10
Vastanneita yhteensä	415	-

”Reitit olivat erittäin hyvin ja selkeästi merkitty!
Toimipaikat ja laavut olivat siistissä kunnossa. Laiturit myös
hyviä ja vankkarakenteisia!”

Esteetön ulkoilu Etelä-Konnevedellä

Vuori-Kalajan vaativa esteetön reitti. Kuva: Majja Mikkola.

- Yhdellä prosentilla vastaajista oli seurueessaan liikuntaesteinen henkilö, ja 3 % nimesi esteettömän ulkoilun yhdeksi käyntinsä ulkoilu- ja luontoharrastuksista.
- Esteetön reitti tarkoittaa reittiä, joka on kuljettavissa myös lastenvaunujen tai liikkumiseen käytettävän apuvälineen, kuten esimerkiksi pyörätuolin, avulla.
- Kansallispuistossa on Vuori-Kalajan vaativa esteetön rengasreitti, jonka pituus on 300 metriä. Vaativalla esteettömällä reitillä lisähaastetta tuo esimerkiksi kaltevuus tai pohjan epätasaisuus.
- [Etelä-Konneveden esteettömät palvelut \(luontoon.fi\)](https://www.luontoon.fi)

Lihassoimin liikuttu kilometrit

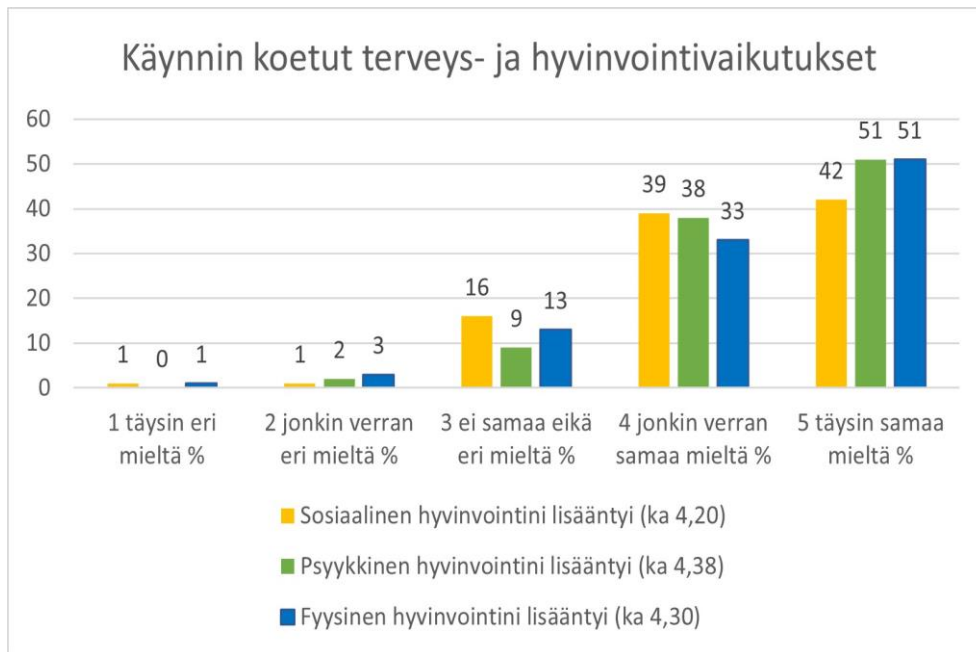
- Vastajaat liikkuvat lihasvoimin käynnillään pääsääntöisesti jalan eli kävellen, juosten tai vaeltaen (90 % kysymykseen vastanneista). Jalan taitettujen matkojen keskiarvo oli 8,4 km ja mediaani 5 km. Lyhin jalan kuljettu matka oli alle 1 km ja pisin 24 km.
- Melen, sutaen tai suppaillen liikkui 41 vastaajaa eli 11 % kysymykseen vastanneista. Vesillä kuljettujen matkojen pituuksien keskiarvo oli 19,4 km ja mediaani 15 km.
- Muita mainittuja liikkumistapoja omin voimin olivat pyöräily tai maastopyöräily (2 kpl) ja uinti (1 kpl).

Kuva: Satu Tuomela.

Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

- Vastaajat arvioivat kansallispuistokäynnin vaikutuksia terveyteensä ja hyvinvointiinsa. 85 % arvioi käynnin vaikuttaneen heidän terveyteensä ja hyvinvointiinsa myönteisesti ainakin jonkin verran. Viime tutkimuksessa osuus oli 83 % vastaajista.
- Vastaajia pyydettiin arvioimaan myös käyntinsä terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallista arvoa. Kysymykseen saattoi jättää kuitenkin vastaamatta, mikäli se tuntui vaikealle. Kysymykseen vastasi 62 % vastaajista ja annettu summa oli 0–5000 euroa. Vastausten keskiarvo oli 137 euroa ja mediaani 60 euroa. Muutama vastaaja oli kirjoittanut, ettei käynnin arvoa voi mitata rahassa.

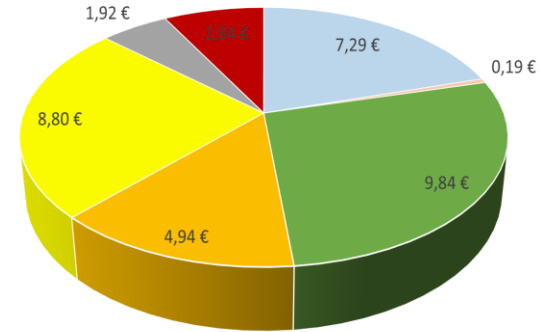

Kuva: Satu Tuomela.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset 1/2

- Kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohden kansallispuistossa ja sen lähialueella oli 36 euroa. Kotimaiset matkailijat käyttivät rahaa keskimäärin 37 euroa, ulkomaiset matkailijat 32 euroa ja lähialueen asukkaat 21 euroa.
- Yöpyjät kuluttivat rahaa keskimäärin 55 euroa käyntiä kohden. Kotimaiset matkailijat käyttivät yöpymiseen keskimäärin 56 euroa ja ulkomaiset matkailijat 48 euroa.
- Päiväkävijöiden käyntikohtainen kulutus oli keskimäärin 15 euroa. Eniten rahaa päivämatkalla olleista kuluttivat kotimaiset matkailijat (16 euroa). Lähialueen asukkaiden keskimääräinen kulutus käyntiä kohden oli 13 euroa ja ulkomaisten matkailijoiden 4 euroa.
- Rahankäyttö oli aavistuksen kasvanut vuodesta 2016, jolloin käyntikohtainen kulutus oli keskimäärin 33 euroa (52 € majoittujat, 15 € päiväkävijät).
- Rahankäyttö oli vuodesta 2016 kasvanut erityisesti majoittumisessa (4,94 € → 8,80 €). Kasvua oli myös kahvila- ja ravintolapalveluissa (3,60 € → 4,94 €) ja ruoka- ja muissa vähittäiskauppaostoksissa (8,52 € → 9,84 €). Rahankäyttö oli vähentynyt ohjelmalveluissa (4,16 → 1,92 €), huoltamo-ostoksissa (7,98 → 7,29 €) ja paikallisliikenteessä (0,42 → 0,19 €).

Kävijöiden rahankäyttö käyntikertaa kohden menolajeittain

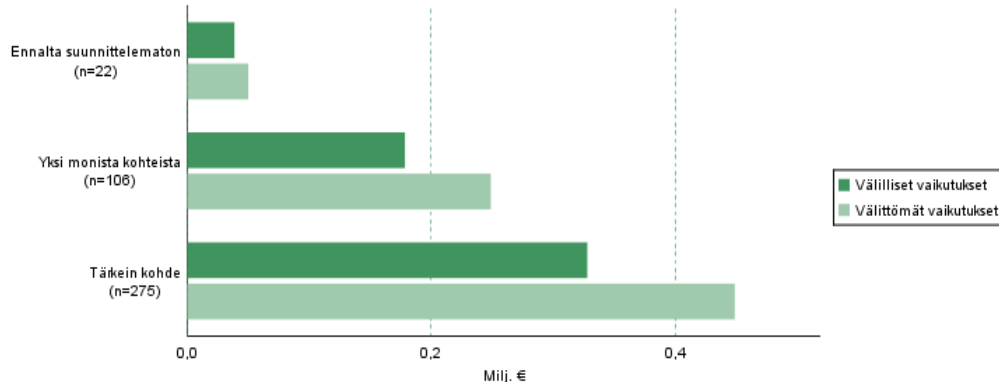

- Huoltamo-ostokset
- Paikallisliikenne
- Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset
- Kahvila ja ravintola
- Majoittuminen
- Ohjelmalvelut (esim. opastetut retket)
- Muut menot (esim. kalastuslupa, välinevuokraus)

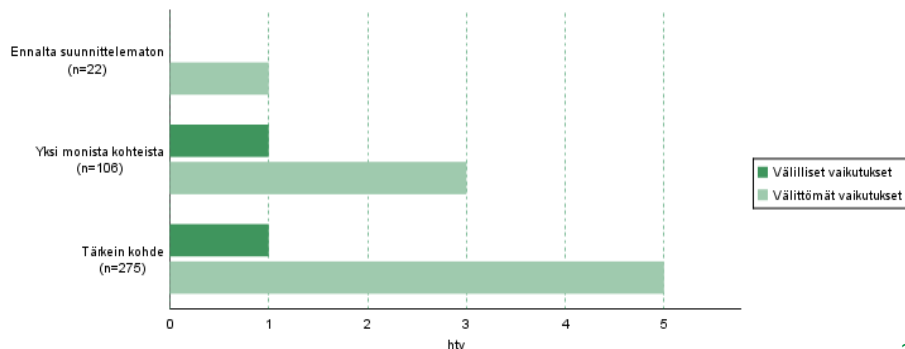
Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset 2/2

- Kävijöiden rahankäytön kokonaistulo- ja kokonaistyöllisyysvaikutukset paikallistaloudelle olivat vuoden 2021 käyntimäärillä laskettuna 1 292 000 euroa ja 11 henkilötyövuotta (589 000 euroa ja 6 htv vuonna 2016).
- Vaikka käyntikohtainen rahankäyttö ei ollut merkittävästi kasvanut, ovat kansallispuiston käyntimäärät kasvaneet. Tämän ansiosta kokonaistulo- ja vaikutukset olivat nousseet yli kaksinkertaisiksi viiden vuoden takaiseen verrattuna.
- Kansallispuiston osuus lähialueen muista matkailukohteista saadaan laskemalla minimivaikutus. Minimivaikutus on alhaisin arvio kansallispuiston paikallistaloudellisista vaikutuksista ja se muodostetaan niiden kävijöiden rahankäytöstä, joille kansallispuisto oli matkan ainoa tai tärkein kohde.
- Etelä-Konneveden kansallispuiston minimivaikutus vuonna 2021 oli 776 000 euroa ja 7 henkilötyövuotta (394 000 € ja 4 htv vuonna 2016).

Tulovaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2021 Etelä-Konneveden kansallispuistossa.

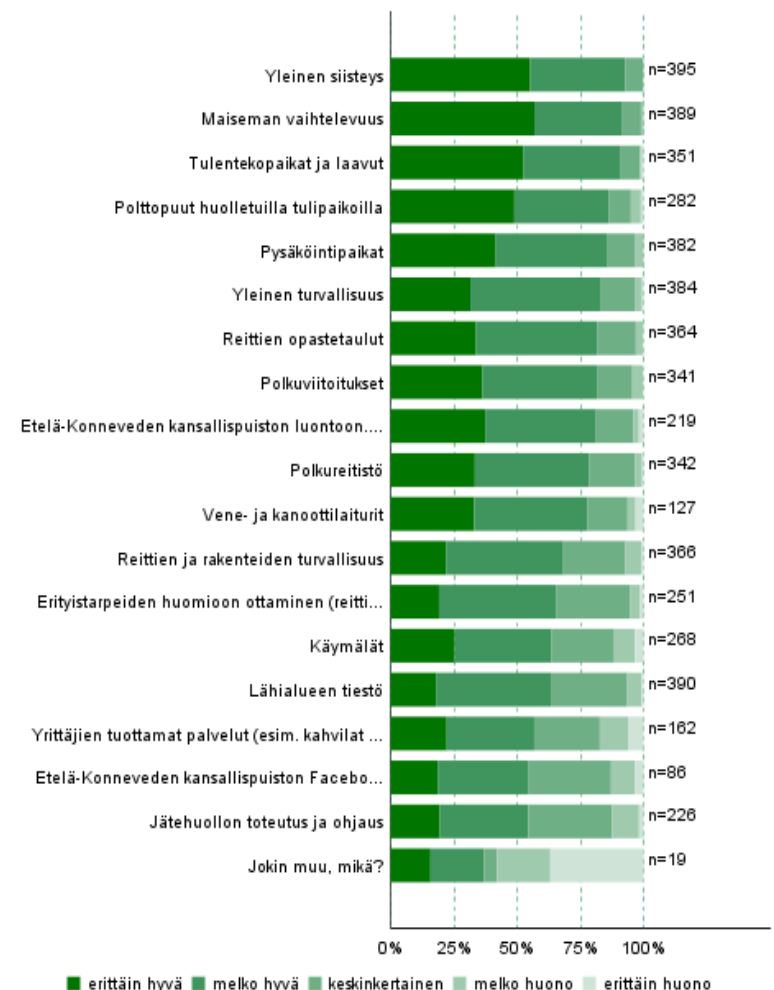
Paikallistaloudelliset kokonaistyöllisyysvaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2021 Etelä-Konneveden kansallispuistossa.

Tyytyväisyys palvelujen laatuun ja määrään noussut suuresti

- Vastaajia pyydettiin arvioimaan käyttämiään palveluita, retkeilyrakenteita sekä ympäristön laatua asteikolla 1–5 (1 =erittäin huono, 5 = erittäin hyvä).
- Tyytyväisimpiä vastaajat olivat yleiseen siisteyteen (keskiarvo 4,5), maiseman vaihtelevuuteen (4,5) ja tulentekopaikkoihin sekä laavuihin (4,4). Tyytymättömiä vastaajat olivat johonkin muuhun tekijään, jota arvioi 19 ja jonka oli nimennyt 15 vastaajaa, esimerkiksi telttapaikkojen vähyyssai kolme mainintaa.
- Eniten käytetyistä palveluista heikoimman keskiarvon saivat jätehuollon toteutus ja ohjaus (3,6) ja lähialueen tiestö (3,7). Tiestön arvosanaan voi vaikuttaa Google Mapsin reittiohjaus päällystämättömän Myhinpäntien kautta Jyväskylän suunnasta ysitietä pitkin saapurille.
- Tyytyväisyys palveluihin oli edelliseen tutkimukseen verrattuna noussut jokaisen arvioitavana olleen palvelun tai ympäristön tekijän suhteen. Suurinta nousu oli erityistarpeiden huomioon ottamisen (2,8 → 3,8), taukopaikkojen polttopuiden (3,5 → 4,3) ja esimerkiksi reittien opastetaulujen (3,3 → 4,1) suhteen.
- Tyytyväisyys kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään oli myös noussut reippaasti (3,7 → 4,4).

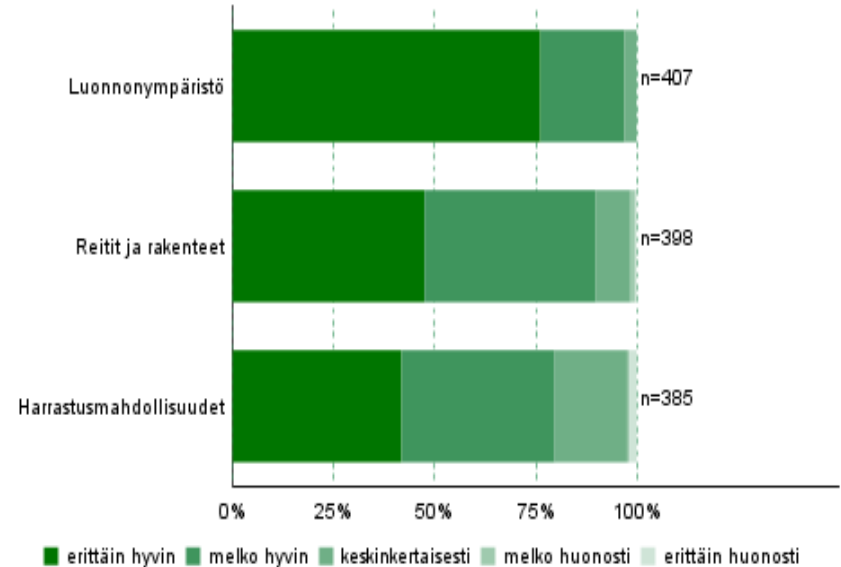
Palveluiden käyttö ja laadun arviointi

Kävijöiden odotusten toteutuminen parantunut erityisesti reittien ja rakenteiden suhteen

- Vastaajat arvioivat ennako-odotustensa toteutumista kansallispuiston luonnonympäristön, harrastusmahdollisuuksien ja reittien ja rakenteiden suhteen asteikolla 1–5 (1 = erittäin huono, 5 = erittäin hyvä).
- Ennako-odotukset täyttyivät parhaiten luonnonympäristön suhteen, joka sai keskiarvon 4,73 (4,65). Harrastusmahdollisuuksien odotuksiin vastaavuuden keskiarvo oli 4,17 (4,05) ja reittien ja rakenteiden keskiarvo oli 4,36 (3,60). Sulkeissa olevat luvut ovat edellisen kävijätutkimuksen lukemia.
- Ennako-odotusten toteutuminen oli parantunut kaikkien arvioitujen tekijöiden suhteen. Suurinta nousu oli kuitenkin reittien ja rakenteiden suhteen, mikä selittyy palvelurakenteen keskeneräisyydellä vielä edellisen kävijätutkimuksen toteutusaikana.

Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus

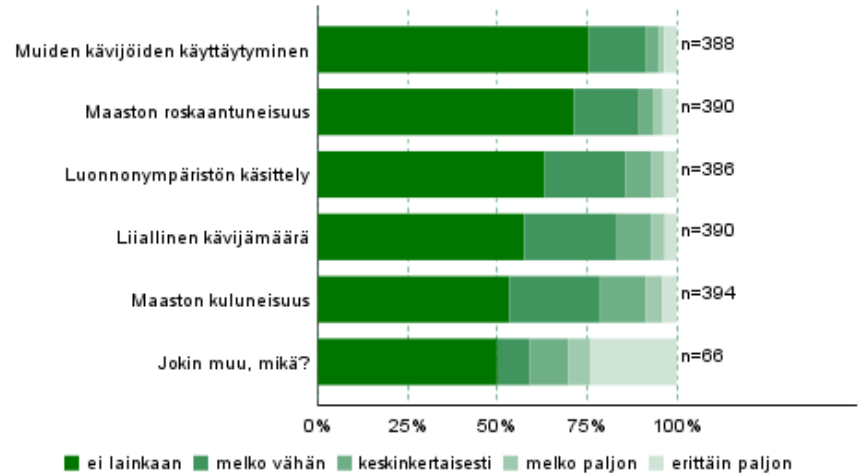

Käyntiä häirinneet tekijät 1/2

- Vastaajat arvioivat kansallispuistokäyntiänsä mahdollisesti häirinneitä tekijöitä asteikolla 1–5 (1 = erittäin paljon, 5 = ei lainkaan).
- Häiriöiden kokeminen oli edelleen lievää, mutta oli kuitenkin kasvanut edellisestä kävijätutkimuksesta kaikkien arvioitujen tekijöiden suhteen; suurinta nousu oli maaston kuluneisuuden (4,51 → 4,19) ja liiallisen kävijämäärän (4,60 → 4,30) suhteen.
- Kysymyksen käänteinen mitta-asteikko aiheutti toisinaan sekaannusta, mikä voi vaikuttaa keskiarvoja hieman laskevasti. Mitta-asteikko on kuitenkin ollut sama myös edellisessä tutkimuksessa, joten tulokset ovat siten vertailukelpoisia eri vuosien välillä.

”Enonrannassa muiden retkeilijöiden käyttäytyminen hieman harmitti. Tiskit tiskattiin suoraan järvestä useamman seurueen toimesta, ja aamulla alkoi kovaaääninen puhe jo klo 6.30. Ehkä pitäisi olla enemmän tai näkyvämmillä paikoilla opasteita mm. tiskaamiseen liittyen.”

Käyntiä häirinneet tekijät

”Harmitti metsäpalovaroitus, ei voinut tehdä tulia edes kotaan. Jäi makkarat paistamatta.”

Käyntiä häirinneet tekijät 2/2

- Vastaajat saattoivat halutessaan ilmoittaa myös muita kokemuksiaan häiriötekijöitä ja arvioida niiden häiriön suuruuden vaikutusta käyntikokemukseensa.
- 18 vastaajaa nimesi jonkin muun häiriötekijän, joista 4 kpl liittyi käymälöihin ja 3 kpl puutteellisiin reittimerkintöihin. Käymälöissä harmia aiheutti mm. kuivikkeen loppuminen tai se, ettei käymälöissä ole vessapaperia.
- Reittipasteiden koetut puutteet liittyivät opastetaulujen pieneen kokoon sekä reittimerkintöjen koettuun epäselvyyteen. Esimerkiksi Kalajanvuorella reitti jatkuu näköalapaikan kohdalla ylemmäs rinteeseen eikä kalliotasannetta pitkin, mikä saattaa jäädä huomaamatta.
- Harmia aiheuttivat myös kajakkimelojien laiturien puuttuminen tai keho laatu, moottorisahan ääni, reittien haastavuus, telttapaikkojen puute, hyttyset, huonosti syövä kala, vesipisteiden puute, sateinen sää, virvelillä kalastamisen vaikeus, kotien ja laavujen vähyys ja niistä tiedottaminen sekä polttoaineen puute ja pitkospuiden kapeus.

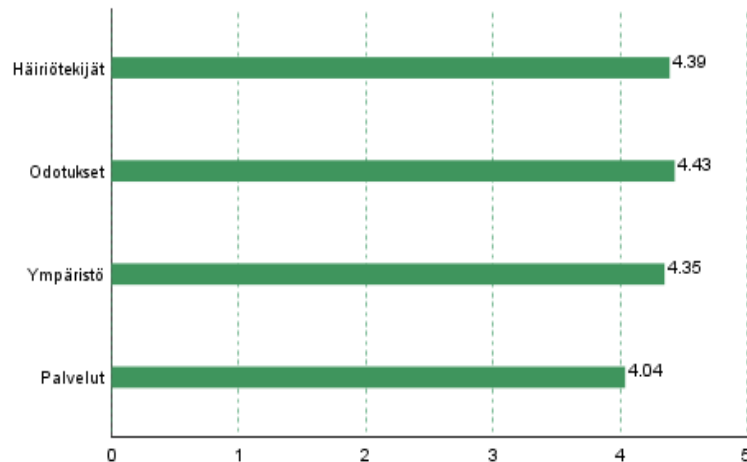

Kuva: Majja Mikkola.

Kävijätyytyväisyysindeksissä huomattavaa nousua

Kuva: Ulla Keituri.

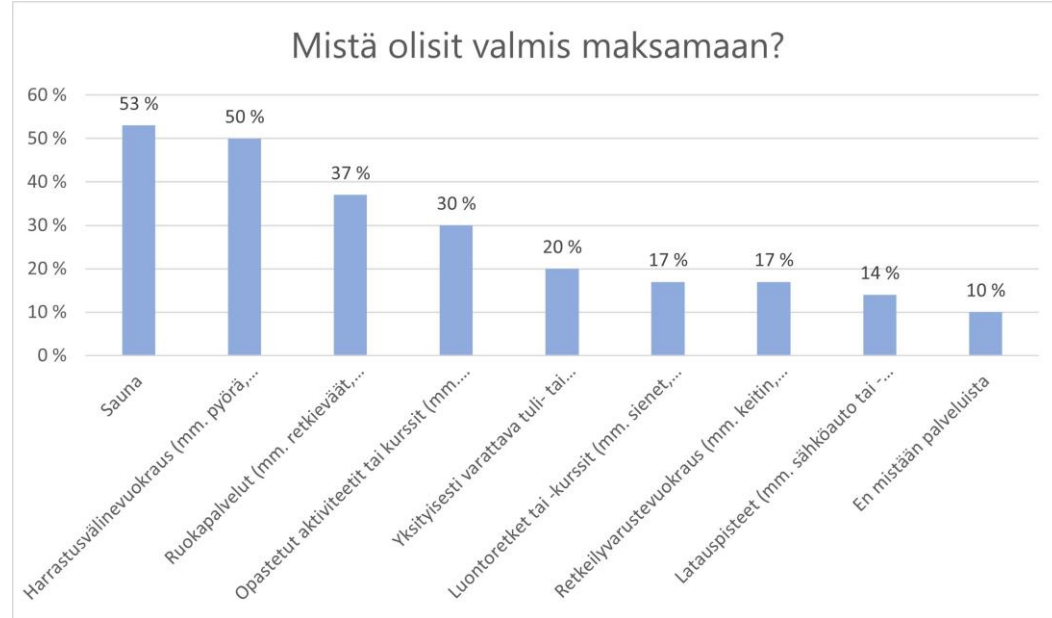
- Kävijätyytyväisyysindeksi lasketaan koettujen häiriötekijöiden, ennako-odotusten toteutumisen ja ympäristön ja palvelujen laadun saamien arvioiden keskiarvoista.
- Etelä-Konneveden kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,22 (asteikko 1–5, 1 = erittäin huono, 5 = erittäin hyvä). Vuosien 2015–2016 tutkimuksen aikaan kävijätyytyväisyysindeksi oli 3,88.
- Kävijätyytyväisyysindeksin reipasta nousua selittää pitkälti kansallispuiston palvelurakenteiden kehittäminen. Edellisen kävijätutkimuksen aikaan vastaperustetun kansallispuiston rakenteiden tuottaminen oli vielä kesken, mikä näkyy myös palveluiden keskiarvon huimana nousuna (3,43 → 4,04).
- Nousua oli myös ennako-odotusten toteutumisessa (4,1 → 4,43) ja tyytyväisyydessä ympäristön laatuun (4,03 → 4,35). Sen sijaan koettujen häiriötekijöiden keskiarvo oli laskenut (4,56 → 4,39). Tulos selittyy kansallispuiston kasvaneilla käyntimäärillä.

”Haluaisin lahjoittaa Etelä-Konneveden kansallispuiston ylläpitoon rahalahjoituksen, mutta tätä ei taida voida tehdä?”

Toivotut maksulliset palvelut

- Vastaajilta kysyttiin myös, mistä palveluista he olisivat valmiita maksamaan Etelä-Konneveden kansallispuistossa tai sen lähialueella.
- Kysymykseen vastasi 389 kävijää, joista 53 % (206 kpl) ilmoitti olevansa valmis maksamaan saunasta. Seuraavaksi toivotuimmat palvelut esitetyistä vaihtoehdoista olivat harrastusvälinevuokraus, josta maksaisi 50 % (193 kpl) vastaajista, ja ruokapalvelut, joista oli kiinnostunut 37 % (143 kpl) kysymykseen vastanneista.
- 10 % kysymykseen vastanneista ei ollut kiinnostunut mistään maksullisista palveluista.

”Kiitos mukavasta kansallispuistosta!”

”Koettakaa edistää kestäväää luontoliikuntaa vielä enemmän: suosikaa melojia moottoriveneilijöiden edellä ja koettakaa saada julkisia liikenneyhteyksiä puistoon. Kiitos melojien huomioonottamisesta laituripaikoilla!”

Toiveita ja kehittämisehdotuksia

Kuva: Rakenteilla olevien teltta-alustojen pohjia Enonrannassa.
Satu Tuomela.

- Tutkimuksen vapaa palaute sisälsi kiitoksia, palautetta epäkohdista sekä kehittämisehdotuksia tulevalle. Palautetta annettiin myös suullisesti kävijätutkijoille. Välittömiä toimia vaativa palaute ohjattiin eteenpäin vastaaville tahoille.
- Palautteen toiveissa ja kehittämisehdotuksissa toivottiin lisää majoitusmahdollisuuksia, kuten telttapaikkoja ja vuokramökkejä (5 kpl), selkeämpiä tienvarsiopasteita kansallispuistoon (2 kpl), julkisen liikenteen yhteyksiä kansallispuistoon (2 kpl), parempia reittimerkintöjä (2 kpl) ja näköalapaikkaa Konnekoskelle (2 kpl). Maaston kuluneisuus Kolmen vuoren vaelluksella sai myös mainintoja (2 kpl).
- Muita palautteessa esitettyjä toivomuksia olivat mm. enemmän tankkauspaikkoja veneilijöille, käymälä Konnekoskelle, matalammat ja leveämmät kajakkilaiturit, maastopyöräreitit ja ladattavaa kartta, joka toimisi ilman internetyhteyttä.

Tulosten tarkastelua ja johtopäätöksiä

- Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijäkunnassa oli osin tapahtunut muutosta sitten edellisen kävijätutkimuksen ja kansallispuiston ensimmäisten toimintavuosien: Kävijöiden keski-ikä oli laskenut ja kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden osuus kävijöistä kasvanut. Yhä useampi oli alueella ensimmäistä kertaa.
- Kävijätyytyväisyys sekä ennakko-odotusten täyttyminen oli parantunut huomattavasti puiston palvelurakenteiden kehittyessä. Toisaalta kävijät kokivat nyt aiempaa useammin häiriötä erityisesti maaston kulumisen ja liiallisen kävijämäärän suhteen.
- Alueen vaihtelevan luonnon ja maisemien sekä monipuolisten virkistyskäyttömahdollisuuksien voi olettaa säilyttävän kansallispuiston käyntimäärät korkeina myös jatkossa. Kansallispuistosta vaikuttaa muodostuneen alueelle tärkeä matkailukohde, joka kiinnostaa sekä kotimaisia että ulkomaisia matkailijoita.

Kiitokset tutkimukseen osallistuneille!

Kuva: Satu Tuomela.

Lähteet

- Keränen, I. & Mikkola, M. 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 222. 65 s.
- Metsähallitus 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 136. 122 s.
- Metsähallitus 2022: Etelä-Konneveden kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <<https://www.luontoon.fi/etela-konnevesi>>.
- Metsähallitus 2022: Lantsun karsikko. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/etela-konnevesi/nahtavyudet#lanstunkarsikko>>.
- Tilastokeskus: Tunnuslukuja väestöstä alueittain 1990–2021. – <https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px>.

The logo consists of two stylized triangles pointing towards each other, one green on top and one blue on the bottom.

METSÄHALLITUS

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus